

<<ԵՐԵՎԱՆԻ ԼԵՈՑԻ ԱՆՎԱՆ Հ.65 ԱՎԱԳ ԴՊՐՈՑ>> ՊՈԱԿ

ՀԵՐԹԱԿԱՆ ԱՏԵՍՏԱՎՈՐՄԱՆ ԵՆԹԱԿԱ ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐԻ
ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ
ԱՇԽԱՏԱՆՔ

Առարկա - ՆԶՊ և ԱԿ

Մասնակից – Մարգարյան Արմեն

Ղեկավար – փոխգնդապետ Ա. Իսահակյան

Թեմա- Զինղեկի կողմից ուսումնական պլանի պլանավորումը

առարկայական չափորոշիչներին համապատասխան

2022թ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

[ՆԵՐԱՇՈՒԹՅՈՒՆ](#)..... Error! Bookmark not defined.

ՆԱԽՆԱԿԱՆ ԶԻՆՎՈՐԱԿԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹՅՈՒՆ և ԱՆՎՏԱՆԳ

ԿԵՆՍԱԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ>> Առարկայի Պլանավորում..... 4

[ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ](#)..... Error! Bookmark not defined.

[ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑՆԱԿ](#)..... Error! Bookmark not defined.

Ներածություն

ՆԶՊ և ԱԿ պլանավորումը մանկավարժական աշխատանքների կազմակերպան կարևորագույն սկզբունքներից է: ՆԶՊ և ԱԿ առարկայի պլանավորման հիմնական սկզբունքներն են՝

- ուսուցման գործընթացի կազմակերպումը և ուսումնադաստիարակչական խնդիրների իրականացումը ՆԶՊ և ԱԿ ուսումնական ծրագրի համապատասխան.

- յուրաքանչյուր դասի նախօրոք և մանրակրկիտ նախապատրաստում.

- մանկավարժական կոլեկտիվների հետ փոխգործակցության ապահովում.

- յուրաքանչյուր աշակերտի առաջադիմության վերահսկողություն՝ համաձայն ուսումնական ծրագրի.

Փորձը ցույց է տալիս, որ զինդեկին բաժին է հասնում զգալի թվով պլանավորման փաստաթղթերի մշակման աշխատանք: Առաջին խմբի մեջ են մտնում ժամահաշվարկը, շաբաթական պլանը, թեմատիկ հեռանկարային պլանը, դասավորման պլանը: Երկրորդ խմբի մեջ կարող են մտնել մյուս բոլոր ծրագրը, որոնք կապված են ՆԶՊ առարկայի, ռազմահայրենասիրական կրթության աշխատանքների հետ: Պլանավորման հետ միասին, ուսումնական գործընթացի կարևոր տարերից համարվում է սովորողի կանոնավոր հաճախումը դասին, վարքը, մասնակցությունը գործնական պարապմունքներին:

**<<ՆԱԽՆԱԿԱՆ ԶԻՆՎՈՐԱԿԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹՅՈՒՆ և ԱՆՎՏԱՆԳ
ԿԵՆՍԱԳՈՐԾՈՒՆԵՈՒԹՅՈՒՆ>>**

Առարկայի Պլանավորում

Պլանավորումը և հաշվառումը բարդ և ժամանակատար աշխատանք է, որն էլ զինդեկից պահանջում է հմտություն և համապատասխան գիտելիքներ: Փորձը ցույց է տալիս նաև, որ առավել նպատակահարմար է փաստաթղթերը պլանավորել հետևյալ հերթականությամբ.

1. Ժամահաշվարկ,
2. Շաբաթական պլան,
3. Դասացուցակ՝ շաբաթվա և գործնական պարապմունքների համար,
4. Թեմատիկ հեռանկարային պլան,
5. Պարապմունքի պլան:

ԺԱՄԱՀԱՇՎԱՐԿ

Ժամահաշվարկը բաղկացած է մի քանի փոխկապակցված աղյուսակներից: Առաջինը պարունակում է ուսումնական ժամերի բաշխումը կիսամյակի համար: Երկրորդը՝ Կիսամյակային ուսումնական ժամերի

քանակը առանձին բաժինների ուսումնասիրությամբ՝ կախված դասաժամերի քանակից ,զինդեկի ծանրաբեռնվածությունից:

Ժամահաշվարկի համար անհրաժեշտ է քաղվածք ուսումնական պլանից,տեղեկություններ սովորողների կազմի,թվի մասին:Նպատակահարմար է ժամահաշվարկը կազմել մինչև շաբաթական պլանը նախապատրաստելը:Շաբաթական պլանը կազմվում է հաշվի առնելով ներառկայական և միջառարկայական առնչությունները,թեմաների անցկացման հերթականությունը:

ԴԱՍԱՑՈՒՑԱԿ

Դասացուցակը ցույց է տալիս պարապունքների քանակը ըստ շաբաթների՝ համաձայն ուսումնական պլանի:Զինդեկն ընդհանուր դասացուցակի քաղվածքի հիման վրա մշակում և կազմում է ՆԶՊ և ԱԿ ցուցակ շաբաթվա,ամսվա,կիսամյակի համար,որն էլ փակցվում է ՆԶՊ և ԱԿ լսարանում:

ՀԵՌԱՆԿԱՐԱՅԻՆ ԹԵՄԱՏԻԿ ՊԼԱՆ

Հեռանկարային թեմատիկ պլանը,ի տարբերություն շաբաթականի, ընդգրկում է դասերի մանրամասն գրառումները, որոնք ներառում են յուրաքանչյուր դասի ուսումնադաստիարակչական նպատակը,մեթոդական բնութագիրը,ներառարկայական կապը,նյութական ապահովվածությունը և այլն:Հեռանկարային թեմատիկ պլանի կազմումը չի պահանջում յուրաքանչյուր դասի մանրամասն պլանավորում:

ԴԱՍԻ ՊԼԱՆ

Դասի պլանը կազմելիս զինդեկը օգտագործում է հեռանկարային թեմատիկ պլանը,որից տվյալ դասի համար վերցնում է ուսումնա-դաստիարակչական

ուղղվածությունը, ուսումնական հարցերը, դասի անցկացման մեթոդաբանությունը՝ նշելով անհրաժեշտ օժանդակ նյութերը և այլն:

Ի տարբերություն ընդհանուրի՝ անհատական պլանը մշակվում է այն միջոցառումների հաշվառմամբ, որոնք անցկացվում են ոչ դասարանային պարապմունքի ժամանակ:

Եզրափակելով՝ հարկ է նշել, որ զինդեկի մշակած պլանավորման փաստաթղթերը մեծ օգնություն են դառնում անցկացվող ուսումնական աշխատանքներին: Մի կարևոր գործընթաց, որի արդյունքում հաշվառվում և վերահսկվում է ուսումնադաստիարակչական աշխատանքների կազմակերպումը:

ՆԶՊ և ԱԿ առարկայի արդյունավետ պլանավորման և անցկացման համար պետք է ուղղորդվել հետևյալ չափորոշիչներով

1. Առարկայի ընդհանուր բնութագրություն
2. Ուսուցման նպատակ
3. Ուսումնական գործընթացի ուսումնամեթոդական և նյութատեխնիկական աջակցություն
4. Ուսումնառության ակնկալվող վերջնարդյունքների գնահատում

ՆԶՊ և ԱԿ պլանավորման միջոցով զինդեկը կարողանում է արդյունավետ անցկացնել տրամադրված դասաժամերը, նախորդիվ նշված կետերի ընդգրկման և գործածման արդյունքում կարող ենք ունենալ էլ ավելի պատրաստված հասարակություն:

1.<<ՆԶՊ և ԱԿ >> առարկայի ընդհանուր բնութագրությունը

Ռազմական գործը և զինվորական պատրաստությունը մարդկության ձևավորման հետ միասին սկսել է գոյություն ունենալ, իսկ <<Նախնական զինվորական

պատրաստություն>>-ը ,որպես առարկա մեր իրականության մեջ կյանքի է կեչվել 20-րդ դարի սկզբներին:<<Նախնական զինվորական պատրաստություն>> առարկան հնարավորություն է տալիս ձևավորելու մտածող ,քաջ և հայրենիքի պաշտպանությանը պատրաստ քաղաքացի:

<<ՆԶՊ և ԱԿ>> առարկայի ուսումնական ծրագիրը կառուցվում է հիմնարար գաղափարների հենքի վրա:Հիմնական դպրոցում ստացված գիտելիքները ընդլայնվում և խորացվում է ավագ դպրոցում: Հիմնարար գաղափարների շուրջ <<ՆԶՊ և ԱԿ>> առարկայի ծրագրի կառուցումը հնարավորություն է ընձեռում արդյունավետ ապահովելու ներառարկայական կապերը՝ նպաստելով զինվորական պատրաստության, առաջին օգնության և անվտանգ կենսագործունեության հիմունքների վերաբերյալ համակարգային պատկերացումների ձևավորմանը:

2.Ուսուցման նպատակը

ՆԶՊ և ԱԿ նպատակն է ձևավորել այնպիսի անձանց,ովքեր կունենան զինվորական պատրաստության նվազագույն գիտելիքներ ,գործնական կարողություններ ու հմտություններ արտակարգ իրավիճակներում ,կունենան բարոյահոգեբանական որակներ և վարքային դրսևորումներ:

<<ՆԶՊ և ԱԿ>> առարկայի 8-9 րդ դասարանների ուսուցման նպատակն է՝

•զինվորական պատրաստության հիմունքների վերաբերյալ տեսական գիտելիքների հաղորդումը,

•շարժողական և ընդունակություններ(արագաշարժության,ուժի, դիմացկունության,ճկունության, հավասարակշռության և շարժումների կոորդինացիայի) սկզբնական դետալների զարգացումը, .մտային(մտածողության ակտիվություն,վերլուծականություն,տրամաբանություն,մտքի ճկունություն, քննադատողականություն,ուշադրության կենտրոնացում և տեղափոխում) ֆիզոլոգիական, հոգեբանական (կամք,նպատակասլացություն,գիտակցված

կարգապահություն, ինքնուրույնություն, հոգեբանական կայունություն, ինքնակատարելագործում) որակների ձևավորումը,
.հասարակական բարձր գիտակցության, ներքին արժեհամակարգի, վարքային նորմերի, հասարակական դիրքորոշումների և համապատասխան վարքագծի ձևավորումը,
.սովորողների մեջ բարոյական բարձր հատկությունների՝ պատասխանատվության, հաստատակամության, ընկերության, փոխօգնության, հանդուրժողականության և այլ հատկանիշների ձևավորումը,
.առողջ ապրելակերպի կանոնների ապահովման գիտակցության ձևավորումը, <<ՆԶՊ և ԱԿ>> առարկայի 10-12 դր դասարանների ուսուցման նպատակն է՝
.զինվորական պատրաստության հիմունքների վերաբերյալ գիտելիքների խորացումն ու համակարգումը,
.մարտական և այլարտակարգ իրավիճակներում անհրաժեշտ կարողությունների ձեռքբերում և հմտությունների զարգացում, գիտելիքների յուրացում և ոլորտի տարբեր կողմերի վերաբերյալ ընդհանուր պատկերացումների ձևավորում,
.հայրենիքի պաշտպանության գործին անվերապահ պատրաստակամության ձևավորում,
.հայրենիքի պաշտպանությանը միտված՝ սովորողների մասնագիտական կողմնորոշում(ռազմական, ռազմատեխնիկական, ռազմաարդյունաբերական, տեղեկատվական անվտանգության, ռազմական բժշկության, արտակարգ իրավիճակներ):
.լեռնային պատրաստության հիմունքների ծանոթացում.
.ստեղծագործական ունակությունների ,ռազմագիտական երևույթները բացահայտելու և տարբեր բնագավառներում կիրառելու, սեփական գործունեության հետևանքները կանխատեսելու կարողությունների և հմտությունների զարգացում,
.կրթությունը ռազմական ուղղությամբ շարունակելու համար անհրաժեշտ հիմքերի ապահովումը

3.Ուսումնական գործընթացի ուսումնամեթոդական և նյութատեխնիկական աջակցության նկարագրությունը

Հաշվի առնելով արդի ժամանակներում միջազգային և տարածաշրջանային զարգացումները և դրա հետ կապված, այս առարկայի կարևորությունը, ինչպես և ստացած գիտելիքների՝ զինժառայության ընթացքում գործնական կիրառման հնարավորությունը՝ անհրաժեշտ է ուսուցման գործընթացի արդյունավետ համակարգի կիրառում ինչպես մեթոդաբանության , այնպես էլ ժամանակակից տեխնոլոգիաների (ուսուցողական նյութի դիտարժան ներկայացման տեխնիկան ու ծրագրային միջոցների) կիրառման տեսանկյունից: Որոշակիորեն կարող են կիրառվել, ինչպես հարցադրումների միջոցով խնդիրների ներկայացումը, սովորողների մտածողության ակտիվացումը, նրանց մոտ հետաքրքրության առաջացումը կոնկրետ թեմայի առարկայի վերաբերյալ, այնպես էլ սովորողների առանձին խմբերի միջև մրցակցության նախաձեռնումը, գիտելիքների ընկալման, յուրացման և ունակությունների դրսևորման ներքին շարժառիթների ստեղծումը: Առանձնահատուկ ուշադրություն դարձնել գործնական վարժանքներին, քանի որ մարտական իրավիճակում շատ կարևոր է զինվորի գործողությունների հղկումը՝ մինչև դրանց ինքնաբերաբար իրականացումը:

Պարապունքների ձևի ընտրությունը կախված է դպրոցում առկա ուսումնական բազայից, նյութատեխնիկական ապահովվածությունից, դպրոցի տեղակայման վայրից (քաղաքային կամ գյուղական վայր), շեֆ գորամասից եղած հեռավորությունից , օրվա և տարվա եղանակից , բնական միջավայրից (տեղանքից):

Այս առումով նպատակահարմար է կիրառել ուսուցման գործընթացի մի շարք սկզբունքներ և տեսակներ:

Ուսուցման գործընթացը պետք է դաստիարակող և զարգացնող բնույթ ունենա: Այն ներառում է երկու տարբեր, սակայն փոխկապակցված գործոններ.

1. ուսումնական նյութի յուրացման արդյունք է՝ մասնավորապես , հայրենասիրական թեմաների շնորհիվ ներքին շարժառիթների ձևավորումը, արհեստավարժության տարրերի յուրացման շնորհիվ ինքնավստահության առաջացումը և այլն,

2. զինդեկի անմիջապես ներգործության արդյունքն է՝ սովորողների գիտելիքների և կարողությունների արդարացի գնահատումը: Առանձին իրավիճակներում զինդեկը կարող է կիրառել այնպիսի մեթոդներ, ինչպիսին են տեղեկացումը, համոզումը, հոգեբանական կառուցողական ներգործությունը:

ՆԶՊ առարկայի դասավանդման ողջ ընթացքում ուսուցիչը և ուսուցման մեջ ներգրավված ողջ մանկավարժական կոլեկտիվը սովորողների շրջանում պետք է ձևավորեն մի այնպիսի մթնոլորտ,որ ուսումնական գործընթացի նկատմամբ վերջիններս ցուցաբերեն բարձր գիտակցություն և դրսևորեն անհրաժեշտ ակտիվություն:

ՆԶՊ առարկայի ուսուցումը,հայրենիքի ապագա պաշտպանի բազմակողմանի նախապատրաստումը պետք է մեծ կարևորություն ունենա սովորողի,վերջինիս ծնողների և ,ընդհանրապես, հասարակության համար:Աշակերտների մոտ այս առթիվ ներքին դրդապատճառների ձևավորման համար անհրաժեշտ է նրանց շրջանում տանել ինչպես համապատասխան բացատրական աշխատանքներ,այնպես էլ կիրառել բարոյական և նյութական որոշակի խթաններ: Ուսումնադաստիարակչական աշխատանքի ընթացքում սովորողին պետք է ներշնչել այն հիմնական գաղափարը,որ ճգնաժամային իրավիճակում ՆԶՊ առարկայից ստացած գիտելիքներն ու կարողությունները կփրկեն իր և ընկերների կյանքը,հնարավորություն կտան դրսևորելու իրեն դժվարագույն իրադրություններում՝ որպես քաջ,օրինակելի քաղաքացի ու մարտիկ: Միաժամանակ ,այն շատ բան է տալիս անձի համակողմանի զարգացման տեսանկյունից:

Նյութի ուսումնասիրումն ու յուրացումը պետք է գնա պարզից դեպի բարդը:

Ցանկացած բարդ գործողություն նախապես պետք է վերածել պարզի,հասարակի,հիմնային տարերի: Դրանից յուրաքանչյուրի յուրացումից(սկզբում մտածված,դանդաղ,բայց ճիշտ կատարումից, բազմակի կրկնումից հետո)անցնում է դրա ավելի ու ավելի արագ կատարմանը,այնուհետև դրանք փոխկապակցելով և գործողությունը բարդացնելով՝ յուրացվում է ամեն հանգույց և վերջում՝ կատարվում ամբողջական գործողությունը:Յուրաքանչյուր նման գործողություն անհրաժեշտ է փորձարկել և հղկել իրականին մոտ պայմաններում այնքան ժամանակ, մինչև դրանք կատարվեն ինքնաբերաբար:

ՆԶՊ առարկայի ուսուցումը 8-րդ դասարանում տրվում է ավելի պարզ,բայց տրվում են հիմնային գաղափարներ,կարողություններ,որոնք հետագայում 9-րդ և հաջորդ դասարաններում,ավելի ու ավելի հղկվում են ընդհանրական գործողությունների ձևով:

Ցածր դասարաններում ավելի շատ ուշադրություն է դարձվում անհատական պատրաստությանը, իսկ բարձր դասարաններում, հենվելով դրա վրա, խմբային (ջոկային) պատրաստվածությանը: Այստեղ կարևորվում է ջոկի անդամների փոխգործողությունը:

Նյութի մոտեցումն այստեղ սկսվում է փոքր ծավալից դեպի ավելի մեծ ծանրաբեռնվածություն:

Ուսուցման համար նախատեսված թեմաները պետք է ներկայացվեն և մեկնաբանվեն բազմակողմանի, առավելագույն մատչելի, հետաքրքրաշարժ ձևերով ու մեթոդներով՝ դրա համար կիրառելով ժամանակակից համակարգչային և հեռահաղորդակցության միջոցները, տեսացուցադրման սարքերը, և վարժամիջոցները: Որոշակի ձևաչափով ստեղծված տեսադասերն ու ուսուցողական լրացուցիչ տեսանյութերը կօգնեն ուսումնական թեման մատուցել առավել ամբողջական: Ուսուցանվող գործողությունները ներկայացնել միանշանակ և ապահովել դրանց արդյունավետ յուրացումը ինչպես դպրոցում, այնպես էլ տանը:

Ուսումնական գործընթացում տեսական դրույթները պետք է ոչ միայն փոխկապակցված լինեն գործնականի հետ, այլև յուրացվեն որոշակի գործնական կարողությունների ձևեր բերումն ու հմտությունների զարգացումը:

Վերջնարդյունքում (դրա հերթական փուլի՝ ուսումնական տարվա արդյունքում) պետք է ստացվեն հետևյալ արդյունքները.

- սովորողների մոտ ռազմագիտության առավել ընդհանուր դրույթների, ինչպես նաև դրա առանձնահատուկ (իրավական տեխնիկական և այլն) ոլորտների, ՁՈՒ և տարբեր զինատեսակների մասին պետք է ձևավորվեն որոշակի պատկերացումներ:

- աշակերտները պետք է ձեռք բերեն անհրաժեշտ գիտելիքներ, որոնք կօգնեն ոչ միայն յուրացնել ծրագրով ներառված թեմաները, այլև հասկանալ ռազմագիտության կարևորագույն դրույթները և դրանք կիրառել անհրաժեշտության դեպքում:

- ՆԶՊ և հարակից առարկաների օգնությամբ աշակերտները պետք է ձեռք բերեն որոշակի կարողություններ, որոնք կարող են հիմք հանդիսանալ ինչպես հետագա

զինձառայության ընթացքում, այնպես էլ առօրյա կյանքում դրսևորելու իրեն որպես արժանի զինձառայող և քաղաքացի:

•ՆԶՊ առարկայի ուսուցման ընթացքում աշակերտների մոտ պետք է ձևավորվեն որոշակի հմտություններ,որոնք կօգնեն նրան մարտական կամ այլ բարդ իրադրությունում ոչ միայն պահպանել սեփական կյանքը ու առողջությունը,այլև արագ ու վստահ, բարձր արդյունավետությամբ իրականացնել մարտական կամ այլ առաջադրանքներ:

Գիտելիքների մատուցումը,կարողությունների ձևավորումը և հմտությունների զարգացումը պետք է համակարգված և հետևողական բնույթ կրեն:Դրա իրացման տեխնոլոգիան ենթադրում է գործողությունների հետևյալ հաջորդականությունը.

•սովորողը պետք է սկզբում պատկերացում կազմի նյութի մասին,

•դրա ամբողջական բացահայտման,պարզաբանման արդյունքում ձևավորվի ընդհանրական գիտելիքը,

•գիտելիքի գործնական կիրառման արդյունքում ձևավորվեն սովորողի որոշակի մտային և գործնական կարողությունները,

•հատուկ վարժանքներիկ շնորհիվ գործնական կարողությունների բազմակի կիրառման արդյունքում՝ դրանք զարգացվեն նրա մոտ որպես հմտություններ:

Ուսուցման գործընթացի առավել արդյունավետ իրականացման համար նպատակահարմար է դպրոցական ծրագրով հարակից առարկաներում խորացված ուսումնասիրել առանձին թեմաներ՝ դրանց տալով ռազմագործնական կիրառման ուղղվածություն:

Նյութը պետք է մատուցվի դիտարժան և հարուցի սովորողների անաքող հետաքրքրությունը:

Այն պետք է լինի նաև մատչելի:

Ավելի ցածր դասարաններում գործնական վարժանքները նպատակահարմար են անցկացնել խաղերի ձևով՝ միջանձնային և միջխմբային մրցակցության պայմաններում:

Ուսուցման և դաստիարակման ժամանակ պետք է հաշվի առնվեն ինչպես կոլեկտիվ շահն ու կոլեկտիվ դրսևորումներն, այնպես էլ յուրաքանչյուր սովորողի ներքին, գուտ

անհատական

հատկանիշները (խառնվածքը, բնավորությունը, կարողությունները):

Հենց ՆՁՊ առարկայի ուսուցումը պետք է ուղղված լինի հատուկ վարժանքների ձևով նրանց բարոյահոգեբանական հատկանիշների ձևավորմանն ու ուժեղացմանը (հայրենասիրության,

կարգապահության, պատասխանատվության, ինքնավստահության, կոլեկտիվիզմի),

որոշակի ունակությունների զարգացմանը և նոր կարողությունների ստեղծմանը (ֆիզիկական ընդունակությունների, ֆիզիոլոգիական հատկանիշների, հիշողության, ուշադրության կենտրոնացման ու փոխատեղման, վերլուծական մտածողության):

Կարևոր նպատակ և դասընթացի արդյունավետ իրականացման նախապայման է աշակերտների մոտ կարգապահության ապահովումը: Անձի և կոլեկտիվի դաստիարակությունն այս առումով պետք է ուղղված լինի աշակերտների մոտ գիտակցված կարգապահության ձևավորմանը՝ որպես ներքին դիրքորոշում և վարքագիծ: Սա բավականին երկարատև գործընթաց է. Հետևապես չի բացառում կարգապահության ապահովումը այլ եղանակներով՝ դրա սկզբնական փուլում:

Ելնելով այն բանից, որ դասարանը, որպես կանոն, միատարր չի լինում, այստեղ կան ընկալունակության տարբեր մակարդակ և դոմինանտ ընկալունակություն ունեցող անձիք:

Զինդեկը պետք է նյութի ներկայացման ժամանակ հենվի և՛ տրամաբանական փաստարկներին, և՛ զգացմունքային գործոնին՝ միաժամանակ նյութը մատուցելով զրաֆիկական պատկերների (զծապատկերների, նկարների) օգնությամբ, անմիջական ցուցադրմամբ: Բավական արդյունավետ կարող է լինել ուսուցման տարբեր մեթոդների զուգակցված կիրառումը:

Որպես այդպիսիք կարելի է նշել հետևյալները.

•ցուցադրման մեթոդը,

•պատմողական մեթոդը,

•հարցադրումների մեթոդը,

•զրույցի մեթոդը,

•վարժանքների մեթոդը,

•իրադրության խաղարկման մեթոդը,

•խմբային և անհատական ինքնապատրաստման մեթոդը:

Դաշտային պարապմունքներ:Այս պարապմունքները հնարավորություն են տալիս իրականին մոտ պայմաններում մատուցել նյութը,ցուցադրել պահանջվող գործողությունները,իսկ սովորողներին՝ գործնական վարժանքների ձևով յուրացնել թեման:Նաև նպատակահարմար է կազմակերպել դաշտային պարապմունքներ շաբաթ կամ կիրակի օրերին՝ աշակերտների և ծնողների համաձայնությամբ դպրոցի ղեկավարության հետ համաձայնեցված:

Շեֆ-գործարանային ալյուրությունը:

Այն հնարավորություն է տալիս սովորողներին անմիջականորեն ծանոթանալ բանակային առօրեային, մարտական տեխնիկային,սպառազինության տեսակներին և անձնակազմի մարտական պարապմունքներին:

Արտադասարանական խմբակների կազմակերպումը:

Շատ արդյունավետ է սպրոցներում արտադասարանական <<Պատանի երկրապահ>> <<Պատանի հետախույզ>>, <<Պատանի լեռնագնաց>> և այլ խմբակների ձևավորումը,դրանց մեջ տարբեր տարիքային խմբերի աշակերտների ներառումը:Դրանք հնարավորություն են տալիս ապահովել կարգապահություն,

ինտենսիվ ուսուցում:Խմբակների մասնակիցները իրենց վարժվածությամբ,գիտելիքներով,կարգապահությամբ,օրինակ կհանդիսանան համադասարանցիների համար:Նրանցից ամենակազմակերպվածներին կարելի է նշանակել դասարանական ուսումնական ջոկերի /դասակների/ հրամանատարներ: Ավելի ցածր տարիքի երեխաների հետ աշխատանքը ուղղված է նրանց դաստիարակությանը և ուսուցմանն այնպես,որ նրանք ՆԶՊ առարկայից ունենան բարձր պատրաստություն հետագայում՝ 8-րդ և ավելի բարձր դասարաններում:

4.Ուսումնառության ակնկալվող վերջնարդյունքների գնահատումը

<<Նախնական զինվորական պատրաստություն>> առարկայից սովորողների ուսումնառության գնահատման նպատակն է՝

1.Պարզել նրանց գիտելիքների,կարողությունների և հմտությունների համապատասխանության աստիժանը առարկայի չափորոշչով և ծրագրով սահմանված պահանջներին

2.բացահայտել ուսումնառության գործընթացում յուրաքանչյուր սովորողի ձեռքբերումները,բացթողումները,կարիքներն ու դժվարությունները:

3.Օգնել զինվորական ղեկավարներին ճշգրտելու յուրաքանչյուր սովորողի և ամբողջ դասարանի հետ տարվող աշխատանքի ծավալն ու բովանդակությունը,հետադարձ կապի միջոցով բարելավելու ուսուցման որակը:

Կիրառվում են քանակական /միավորային/ և ձևավորող /ուսուցանող/ գնահատումներ:

Ձևավորող գնահատում իրականացվում է ծրագրային նյութի յուրացման մակարդակի ,սովորողների անհատական կարիքների,ուսումնական գործընթացի արդյունավետության մասին անհրաժեշտ տեղեկատվություն ստանալու նպատակով:Ձևավորող գնահատման ձևերն ու մեթոդները ընտրում է զինվորական ղեկավարը:

Միավորային գնահատումն իրականացվում է որոշակի ժամանակահատվածում ուսումնական նյութի որոշակի ծավալի շրջաններում սովորողների ձեռքբերումները պարզելու և պաշտոնապես գրանցելու նպատակով:Միավորային գնահատումը կատարվում է դասաժամերի ընթացքում, նյութը ուսուցանելուց ամրապնդելուց հետո ,սովորողի ցուցաբերած կարողությունների համապատասխան:

Գնահատման ժամանակ հաշվի են առնվում հետևյալ բաղադրիչները՝

1.Գիտելիք և ընկալում

2.Տեղեկության կիրառում,խնդիրների լուծում

3.Փորձարարական, հետազոտական հմտություններ:

Եզրակացություն

Նախնական զինվորական պատրաստության ուսուցման և անվտանգ կենսագործունեության խնդիրների հաջող կատարումը կախված է զինղեկի՝ դասը հմուտ կազմակերպելուց և մատուցելուց: Նա պարտավոր է տիրապետել ուսումնական աշխատանքների պլանավորման սկզբունքներին, նախնական զինվորական պատրաստություն և անվտանգ կենսագործունեություն ուսուցման բարելավման ու կրթական գործընթացի կազմակերպման և սովորողների գիտելիքների գնահատման հարցերին: Զինղեկը պետք է պատասխանատվությամբ վերաբերվի ,պատրաստվի դասին՝ հաշվի առնելով ՆԶՊ և ԱԿ առարկայի առանձնահատկությունը:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ

1. Հանրային քննարկման է ներկայացվել ՆԶՊ առարկայի չափորոշիչը, 2021թ., <https://escs.am/am/news/7884>
2. Васнев, В. А. Основы подготовки к военной службе: метод, материалы и документы / В. А. Васнев, С. А. Чиненный ; под ред. В. А. Васнева. — М. : Просвещение, 2003. — 190 с.
3. Վ. Օհանյան, Ս. Մազարյան և այլք, «Նախնական զինվորական պատրաստություն», ուսուցչի ձեռնարկ, Երևան, 2014թ., 88 էջ: